

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

Дипломна робота
магістра

на тему: **«Тенденції управління інноваційним розвитком національної системи освіти»**

Виконала:

студентка 2 курсу, групи ОПН-2м(з)
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

Біланчук Марта Юріївна

Керівник: к.п.н., доц. Мочан Т.М.

Рецензент: к.п.н., доц. Товканець О.С.

Мукачево – 2019 року

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ В ОСВІТНІХ УСТАНОВАХ	9
1.1 Сутність інновацій та їх значення в забезпеченні ефективної управлінської діяльності	9
1.2 Програмно-цільовий підхід до управління інноваційним розвитком навчального закладу	18
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	37
2.1 Аналіз практики впровадження інновацій в управлінську діяльність навчального закладу	37
2.2 Оцінка організації управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу	51
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	71

ВСТУП

Сучасна соціально-економічна ситуація, що склалася в нашій країні, потребує змістовних змін у всіх сферах суспільного життя, в тому числі і в освіті. Стало очевидно, що проблеми навчання й виховання, розвитку дітей шкільного віку можуть бути успішно вирішені лише при вдосконаленні системи управління, на основі наукових принципів, досягнень високого рівня професіоналізму керівників шкільних установ, підвищення кваліфікації педагогів, модифікації підходів до організації педагогічного процесу.

Одним із шляхів підвищення ефективності управління шкільними освітніми закладом є впровадження у практику інновацій. Процес управління інноваційним розвитком освітніх закладів – це складний процес, який передбачає поступове оновлення і вдосконалення змісту, методів, засобів, технологій управління, що, в кінцевому підсумку, впливає на якість педагогічного процесу.

Інновації в управлінні дозволяють підняти на більш високий рівень планування, організацію та інші управлінські функції керівника, удосконалювати організаційну структуру шкільного закладу, що створює сприятливі умови для професійного і творчого зростання педагогів, впливає на якість навчально-виховного процесу, підвищує конкурентоспроможність шкільного закладу.

Теорія управління, яка вирішує задачу забезпечення ефективності управлінського процесу, представлена в працях вітчизняних і зарубіжних вчених: А. Г. Аганбегяна, М. Альберта, В. Г. Афанасьєва, Ю. І. Бобракова, Д. М. Гвішіані, М. Мескона, А. Файоля, Ф. Хедоурі та інших. У їх роботах виявлені основи соціального управління, вивчені функції, структура органів управління та шляхи вдосконалення управлінської діяльності.

Проблеми освітніх установ як педагогічної системи, питання управління педагогічними системами (школою, дошкільним закладом), необхідність застосування наукових підходів (системного, функціонального та інших)

відображені в роботах: Л. А. Бахтуріної, А. К. Бондаренко, В. П. Беспалько, Ш. М. Волобуєвої, Т. М. Давиденко, Е. В. Давиткіної, С. А. Езопової, Т. П. Колодяжної, Ю. А. Конаржевського, В. Ю. Крічевського, Н. В. Кузьміної, В. С. Лазарєва, А. М. Моїсеєва, А. Н. Морозової, О. В. Нікіфорової, Г. П. Новікової, А. Н. Нурмухаметової, Л. В. Поздняк, С. В. Савінової, В. П. Сімонова, І. А. Селіверстової, І. В. Тімофєєвої, А. Н. Троян, Р. Х. Шакурова та інших науковців.

Проблемі розвитку інноваційних процесів в освіті присвячено досить велику кількість досліджень, зокрема наукові праці: С. А. Бараннікова, В. Н. Жівікіна, В. І. Загвязінської, М. В. Кларіна, Г. М. Коджаспарова, Н. П. Кузькіна, В. Я. Ляудіса, А. М. Моїсеєва, А. І. Пригожіна, В. І. Рибакіна, В. А. Сластеніна, В. П. Ушачева, Т. І. Шамова, П. І. Щедровіцької, А. В. Хуторської та інших. Цими вченими обґрунтовано теоретичні положення внутрішнього шкільного управління, розкрито основні поняття (інновація, нововведення, нововведення, інноваційний процес та ін.).

Удосконалення управління інноваційним розвитком навчального закладу потребує пошуку науково-обґрунтованих теоретичних положень, методологічно вірних шляхів, засобів, педагогічних умов.

Все перераховане вище визначає **актуальність обраної теми дипломної роботи** і необхідність дослідження тенденцій управління інноваційним розвитком національної системи освіти (на прикладі окремо взятого загальноосвітнього навчального закладу).

Мета роботи дипломної роботи: обґрунтування теоретико-методичних засад впровадження сучасних тенденцій управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення їх ефективності.

Відповідно до мети визначені такі **завдання дослідження**.

1. Проаналізувати теоретичні основи управління інноваційним розвитком в освітніх уста'новах.

2. Здійснити аналіз практики впровадження інновацій в управлінську

діяльність навчального закладу.

3. Провести оцінку управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу

Об'єкт дослідження: сучасні тенденції інноваційного розвитку загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні аспекти впровадження сучасних тенденцій інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу.

Відповідно до мети і поставлених завдань використано **методи дослідження:**

- методи теоретичного пошуку (аналіз державної нормативної бази, яка регулює інноваційні процеси; теоретичний аналіз наукових джерел з управління закладами освіти, виникнення та поширення інноваційних процесів, управління ними; систематизація та узагальнення теоретичних даних) для здійснення теоретичного аналізу філософської, педагогічної, психологічної та спеціальної літератури щодо вивчення інноваційних процесів, причин їх здійснення, визначення специфіки інноваційної управлінської діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу;

- методи емпіричного характеру (діагностичні: спостереження, анкетування, опитування, бесіди; статистична й математична обробка матеріалів, кількісний і якісний аналіз; порівняння) з метою здійснення наукового обґрунтування процесу управління інноваційним розвитком загальноосвітнього навчального закладу та визначення її впливу на результат управління.

Практична значимість дослідження. У роботі сформульовані теоретичні підходи та обґрунтовані практичні рекомендації, можуть стати основою для подальших наукових досліджень та дискусій в сфері введення і використання інноваційних підходів в управлінську діяльність школи. Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності Чернянської ЗОШ I-III ст. зокрема щодо удосконалення процесу впровадження

інновацій в управлінську діяльність.

База практики. Чернянська ЗОШ І-ІІІ ст. Виноградського району Закарпатської області.

Результати дослідження апробовано під час ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євро інтеграційних процесів» (Мукачево, МДУ, 2019).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано тези доповідей на тему «Інноваційна діяльність в освіті» у Збірнику тез доповідей ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євро інтеграційних процесів» (Мукачево, МДУ, 2019).

Структура роботи. Дипломна робота із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ВИСНОВКИ

Сьогодні одним із напрямків системи реформування освіти є демократизація, гуманізація, впровадження особисто-орієнтованого підходу до процесів управління, оновлення функцій контролю удосконалення соціально-психологічних факторів взаємодії процесів адміністрування, застосування інноваційних технологій в управлінні.

В дипломній роботі було проведено дослідження механізму впровадження інновацій в управлінську діяльність Чернянської ЗОШ I-III ст., що дало змогу зробити наступні висновки.

Інновації це – нове явище, новаторство або будь-яка зміна, що вноситься суб'єктом господарювання у власну діяльність із метою підвищення своєї конкурентоспроможності на внутрішньому і на зовнішньому ринках. Інновації – нова комбінація ресурсів, мотивована підприємницьким духом і розглядається інновація в динаміці, тобто як інноваційний процес. Можна чітко виділити три основні підходи до визначення сутності терміну «інновації»: інновація – це результат творчого процесу у вигляді нової або вдосконаленої продукції (технології); інновація – це процес впровадження, освоєння і використання нових рішень, процес зміни і удосконалення того або іншого продукту в тій або іншій господарській області; інновація розглядається як зміна, оновлення, що відбувається в продукті, технології, системі, методи.

Створення інновації передбачає управління інноваційним проектом, його життєвим циклом, ресурсами і результатами при дотриманні вимог до його цільового призначення і вихідних характеристик, вартості та термінів реалізації. Управління життєвим циклом включає ідентифікацію його стадій і управління ними з урахуванням особливостей конкретного інноваційного проекту.

Інноваційний процес це – комплекс заходів зі створення, освоєння, поширення і застосування інновацій. Управління інноваційним процесом забезпечує рух від великої кількості пропозицій до обмеженого числа проектів,

які включаються в інноваційний портфель організації і відбір яких здійснюється з метою управління ризиками та ефективного використання інноваційного потенціалу і ресурсів.

У зарубіжній практиці широкого поширення набули інтегровані системи управління інноваційною діяльністю, суть яких полягає в тому, що підрозділи, що займаються реалізацією інноваційної політики та управлінням інноваціями, розподілені по різних рівнях управлінської структури, але мають чіткі канали взаємодії і систему координації. Така організація інноваційного процесу дозволяє досягти гнучкості структур управління інноваційною діяльністю, що використовують в тому числі і горизонтальні зв'язки між підрозділами.

Загальна мета управління інноваційним розвитком в Чернянській ЗОШ І-ІІІ ст. – поліпшення здатності педагогічної системи школи досягати якісно більш високих результатів освіти.

Інновації в управлінні дозволяють підняти на більш високий рівень планування, організацію та інші управлінські функції директора, розвивати органи самоврядування в Чернянській ЗОШ І-ІІІ ст., удосконалювати організаційну структуру шкільного закладу, що створює сприятливі умови для професійного і творчого зростання педагогів, впливає на якість освітнього процесу, підвищує конкурентоспроможність школи.

Інноваційна діяльність в Чернянській ЗОШ І-ІІІ ст. спрямована на виконання поставлених завдань і їх реалізацію через Освітню програму, Програму розвитку школи і організацію навчально-виховного процесу.

В Чернянській ЗОШ І-ІІІ ст. була створена програма «Підтримка адміністрацією вчителів, що займаються інноваційною діяльністю».

Метою програми є формування нових підходів і методів відновлення життя школи і створення умов для інноваційної діяльності вчителів.

Завданням програми є створення єдиного шкільного простору для інноваційної діяльності вчителів. Підвищити мотивацію вчителів до науково-дослідницької діяльності.

З упевненістю можна сказати, що інноваційні методи управління, які

використовуються керівником і його заступниками створили умови для найкращого використання майстерності і здібностей вчителів. Зокрема, аналіз роботи навчального закладу показує постійне зростання кількості педагогів, які підвищують свій професійний рівень і кваліфікацію. Помітно підвищилася їхня професійна компетентність і ставлення до роботи. Це підтверджується активним оволодінням сучасними освітніми технологіями. Педагогічний колектив, оперативно і позитивно реагує на впровадження інновацій в виховно-освітню діяльність установи і в процес управління.

Таким чином, використання керівником Чернянської ЗОШ I-III ст. нових підходів до інноваційної управлінської діяльності дозволило не тільки підвищити рівень його професійної майстерності і професійності педагогів, а й сформувати позитивний імідж школи, як лідера, орієнтованого на сталий розвиток, підвищити його конкурентоспроможність.

Результати дослідження засвідчили, що при впровадженні інновацій у Чернянській ЗОШ I-III ст. виникали певні труднощі. До основних з них можна віднести недостатню матеріальну базу, відсутність матеріальної зацікавленості колективу і керівника, недостатній рівень підготовленості директора для здійснення інноваційної діяльності в школі, недостатній рівень загальноосвітньої і кваліфікаційної підготовки педагогічного колективу, відсутність наукових і методичних розробок по даній проблемі.

При оцінці ефективності інновації дуже важливо орієнтуватися на відповідні зовнішні критерії, тобто зіставляти отриманий або передбачуваний (очікуваний) ефект з характеристиками надсистеми, в інтересах якої реалізується та чи інша інновація. Наприклад, будь-які інновації в галузі методичної роботи вчителів, підвищення їх кваліфікації реалізуються в інтересах підвищення якості навчального процесу, в т.ч. знаходять своє кінцеве вираження в навченості учнів.

В ході дослідження виявлено дуже важлива закономірність, що стосується аспекту оцінки ефективності інновації і виражається в тому, що ступінь і досконалість розробки оцінного інструментарію прямим і

безпосереднім чином впливає на керованість інноваційної діяльності.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>